

కృతి-1

కళల పాఠ్యపుస్తకం
గ్రేడ్ 6

0680

विद्यया ऽ मृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

పేరు: _____

విభాగం: _____

బడి: _____

0680 - కృతి-1
కళల పాఠ్యపుస్తకం గ్రేడ్ 6

ISBN 978-93-5292-951-1

ప్రథమ ముద్రణ
జూలై 2024 ఆపాడ 1946

PD 500T BS

© జాతీయ విద్యా పరిశోధన మరియు శిక్షణ మండలి, 2024

65.00

ఎన్ సీఈఆర్ టీ వాటర్ మార్క్ తో 80 జీఎస్ ఎం పేపర్ పై
ముద్రించారు.

జాతీయ విద్యా పరిశోధన మరియు శిక్షణ మండలి
కార్యదర్శి ప్రచురణ విభాగం చే ప్రచురించారు.
శ్రీ అరబింద్ మార్క్, న్యూఢిల్లీ 110 016 లో ముద్రించబడింది
ఎస్.డి.ఆర్.ప్రింటర్స్, ఎ-7, సెక్టార్-బి-3, యు.పి.ఎస్.ఐ.డి.సి, సిగ్నల్
సిటీ, లోని, జిల్లా-ఘజియాబాద్-201 102 (యు.పి.)

అన్ని హక్కులు రిజర్వ్ చేయబడ్డాయి

- ఈ ప్రచురణలో ఏ భాగాన్ని ప్రచురణకర్త ముందస్తు అనుమతి లేకుండా పునరుత్పత్తి చేయలేము. తిరిగి పొందే వ్యవస్థలో నిల్వ చేయలేము లేదా ఏ రూపంలోనైనా లేదా ఏ విధంగానైనా, ఎలక్ట్రానిక్, మెకానికల్, ఫోటోకాపీ, రికార్డింగ్ లేదా ఇతర మార్గాల ద్వారా ప్రసారం చేయలేము..
- ఈ పుస్తకాన్ని ప్రచురణకర్త అనుమతి లేకుండా, అది ప్రచురితమైన పుస్తకం కాకుండా మరే రూపంలోనూ, వర్తకం ద్వారా, తిరిగి అమ్మకూడదు, అద్దెకు తీసుకోకూడదు లేదా పారవేయకూడదు అనే పరతుకు లోబడి ఈ పుస్తకాన్ని అమ్ముతారు.
- ఈ ప్రచురణ యొక్క సరైన ధర ఈ పేజీలో ముద్రించబడిన ధర, రబ్బరు స్టాంపు ద్వారా లేదా స్టిక్కర్ ద్వారా లేదా మరదైనా మార్గాల ద్వారా సూచించబడిన ఏదైనా సవరించిన ధర తప్ప మరియు ఆమోదయోగ్యం కాదు.

ప్రచురణ విభాగం, ఎన్.సి.ఈ.ఆర్.టి కార్యాలయాలు

- ఎన్ సీఈ ఆర్ టీ క్యాంపస్
శ్రీ అరబింద్ మార్క్
న్యూఢిల్లీ 110 016 ఫోన్ : 011-26562708
- 108, 100 పీట్ రోడ్డు
హౌస్ కెరె హిల్స్ ఎక్స్ ప్రెస్ న బనశంకరి III ఫ్లేజ్
బెంగళూరు 560 085 ఫోన్ : 080-26725740
- నవజీవన్ ట్రస్ట్ భవనం
పి.ఓ.నవజీవన్
అహ్మదాబాద్ 380 014 ఫోన్ : 079-27541446
- సిడబ్ల్యుసి క్యాంపస్
ధన్వల్ బస్ స్టాప్, పానిహతి
కోల్కతా 700 114 ఫోన్ : 033-25530454
- CWC కాంప్లెక్స్
మలిగావ్
గౌహతి 781 021 ఫోన్ : 0361-2674869

ప్రచురణ బృందం

- ప్రచురణ విభాగ అధిపతి : అనూప్ కుమార్ రాజ్ పుత్ర్
- ప్రధాన ఉత్పత్తి ఆధికారి : అరుణ్ చిత్కర్
- ప్రధాన సంపాదకులు (ఇన్ చార్జ్) : బిజనాన్ సుతర్
- ప్రధాన వ్యవహారాల మేనేజర్ : అమితాబ్ కుమార్
- ఉత్పత్తి ఆధికారి : జహాన్ లాల్

రూపకల్పన: మనీష్ ఛత్పర్, ముంబై
దృష్టాంతాలు మరియు ముఖచిత్రం: - సంతోష్ మిశ్రా, ఎయిమార్ట్స్, ఢిల్లీ

ముందుమాట

జాతీయ విద్యావిధానం (ఎన్ఈపీ) 2020 భారతీయ నైతికత మరియు మానవ ప్రయత్నం మరియు జ్ఞానం యొక్క అన్ని రంగాలలో దాని నాగరిక విజయాలలో పాతుకుపోయిన విద్యా వ్యవస్థను సూచిస్తుంది, అదే సమయంలో 21 వ శతాబ్దం యొక్క అవకాశాలు మరియు సవాళ్లతో నిర్మాణాత్మకంగా పాల్గొనడానికి విద్యార్థులను సిద్ధం చేస్తుంది. నేషనల్ కరిక్యులమ్ ఫ్రేమ్ వర్క్ ఫర్ స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్ (ఎన్ సీఎఫ్-ఎస్ ఈ) 2023 అన్ని దశల్లో పాఠ్యాంశాల్లో ఈ ఆకాంక్షాత్మక దార్శనికతకు పునాది వేసింది. విద్యార్థుల అంతర్లీన సామర్థ్యాలను పెంపొందించడం (మానవ మనుగడలోని ఐదు స్థాయిలను స్పృశిస్తూ) పంచకోషాలు, పునాది మరియు సన్నాహక దశలలో, మధ్య దశలో వారి అభ్యసన పురోగతికి మార్గం సుగమం చేసింది. అందువలన, మిడిల్ స్టేజ్ గ్రేడ్ 6 నుండి గ్రేడ్ 8 వరకు మూడు సంవత్సరాల పాటు ఉండే సన్నాహక మరియు ద్వితీయ దశల మధ్య వారధిగా పనిచేస్తుంది.

మిడిల్ స్టేజ్లో, ఎన్సీఎఫ్-ఎస్ఇ 2023 విద్యార్థులు వారి జీవితంలో పురోగమిస్తున్నప్పుడు ఎదగడానికి అవసరమైన నైపుణ్యాలతో సన్నద్ధం కావాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఇది వారి విశేషణాత్మక, వివరణాత్మక మరియు కథన సామర్థ్యాలను పెంపొందించడానికి మరియు వారి కోసం ఎదురు చూస్తున్న సవాళ్లు మరియు అవకాశాలకు వారిని సిద్ధం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. తొమ్మిది సభ్యత్వాలను కవర్ చేసే వైవిధ్యమైన పాఠ్యప్రణాళిక, అంటే మూడు భాషలు - వీటిలో భారతదేశానికి చెందిన కనీసం రెండు భాషలు, సైన్స్, గణితం, సామాజిక శాస్త్రాలు, కళా విద్య, శారీరక విద్య, యోగా మరియు శ్రేయస్సు మరియు వృత్తి విద్య వారి సమగ్ర అభివృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తాయి.

అటువంటి పరివర్తనాత్మక అభ్యాస సంస్కృతికి కొన్ని ముఖ్యమైన పరిస్థితులు అవసరం. వాటిలో ఒకటి విభిన్న పాఠ్యాంశాలలో తగిన మరియు ఇంటరాక్టివ్ పాఠ్యపుస్తకాలను కలిగి ఉండటం. కంటెంట్ మరియు బోధన మధ్య మధ్యవర్తిత్వం వహించడంలో ప్రధాన పాత్ర పోషించే ప్రాంతాలు - ఏ ప్రత్యక్ష బోధన మరియు అన్వేషణ మరియు విచారణ అవకాశాల మధ్య న్యాయబద్ధమైన సమతుల్యతను సాధించే పాత్ర. ఇతర పరిస్థితులతో పాటు - తరగతి గది అమరిక, సాంకేతిక ఇంటిగ్రేషన్ మరియు ఉపాధ్యాయ సన్నద్ధత పాఠ్యాంశాల లోపల మరియు అంతటా భావనాత్మక కనెక్షన్లను స్థాపించడానికి కీలకం. నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ రీసెర్చ్ అండ్ ట్రైనింగ్ (ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ) తన వంతుగా విద్యార్థులకు నాణ్యమైన పాఠ్యపుస్తకాలను అందించడానికి కట్టుబడి ఉంది. ఇందుకోసం ప్రముఖ సభ్యత్వ నిపుణులు, అధ్యాపకులు, కళాకారులు, ప్రాక్టీస్ టీచర్లను సభ్యులుగా చేర్చి ఏర్పాటు చేసిన వివిధ కరిక్యులర్ ఏరియా గ్రూపులు (సీఎజీలు) ఇలాంటి పాఠ్యపుస్తకాల అభివృద్ధికి అన్ని రకాల ప్రయత్నాలు చేశాయి. కృతి -1, ఆరవ తరగతి కళల పాఠ్యపుస్తకం వీటిలో ఒకటి.

కృతి -1 లోని విషయాలు దృశ్య కళలు, నృత్యం, నాటకం మరియు సంగీతం యొక్క కళారూపాలను కలిగి ఉంటాయి.. ఈ పాఠ్యపుస్తకం అభ్యాసకులు తమ సృజనాత్మకతను అన్వేషించడానికి మరియు తమను తాము వ్యక్తీకరించడానికి మరియు అన్వేషించడానికి ఉపయోగపడుతుంది. కృతి -1 దాని కంటెంట్, విజువల్స్ మరియు ఇతర భాగాలలో గొప్ప ఇండియన్ నాలెడ్జ్ సిస్టమ్స్, ఇండియాను నింపిందికళాత్మక, సాంస్కృతిక వారసత్వం, విలువలు - ఇవన్నీ భారత్ లో లోతుగా పాతుకుపోయాయి. అన్ని లింగాలు మరియు ప్రత్యేక సామర్థ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను సమ్మిళితం చేయడం అనేది విద్యార్థులందరికీ సమాన అవకాశాలను ఇచ్చే కళలలో అంతర్దీనంగా ఉంటుంది. టెక్నాలజీ ఇంటిగ్రేషన్ ను సద్వినియోగం చేసుకుంటూ, క్యూఆర్ కోడ్ లను అదనపు అభ్యసన వనరులుగా పొందుపరిచారు.

అన్ని ఆచరణాత్మక ప్రయోజనాల కోసం, కృతి -1 ఇతివృత్తం మరియు కంటెంట్ యొక్క సరైన ఎంపిక ద్వారా విద్యార్థులలో సహజ కుతూహలాన్ని పెంపొందించడం మరియు వివిధ కళారూపాల సృజనాత్మకత, అన్వేషణ మరియు అనుభవాల కోసం ఎన్నిఎఫ్-ఎస్ఇలో ఊహించిన విధంగా ఈ దశలో వారిలో ప్రధాన సామర్థ్యాలను అభివృద్ధి చేయడం దాని పాఠ్యాంశ లక్ష్యాలలో విజయవంతమైందని నా అభిప్రాయం. విభాగాలు మరియు చాప్టర్లు విద్యార్థులందరినీ వివిధ కార్యకలాపాలలో చేర్చడానికి, వారి సృజనాత్మకత మరియు వ్యక్తీకరణను వెలికితీసేలా తెలివిగా రూపొందించబడ్డాయి. ఇక్కడ సూచించిన ప్రతి యాక్టివిటీ విద్యార్థులను వారి సహజ పరిసరాలు, రోజువారీ పనులు లేదా మానవ జీవితం వంటి మరిన్ని అభ్యాస వనరులను కనుగొనడానికి ఒక ప్రయాణానికి తీసుకువెళ్తుంది. అంతేకాకుండా విద్యార్థులకు మార్గనిర్దేశనం చేయడంలో, ప్రోత్సహించడంలో హెడ్డింగ్లు, ఉపాధ్యాయుల పాత్ర కూడా వెలకట్టలేనిది. దీనితో, ఈ పాఠ్యపుస్తకం అభివృద్ధిలో పాలుపంచుకున్న వారందరికీ నా కృతజ్ఞహృదయ తెలియజేస్తున్నాను మరియు ఇది భాగస్వాములందరి ఆకాంక్షలను చేరుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను. అదే సమయంలో, రాబోయే సంవత్సరాల్లో మరింత మెరుగుదల కోసం దాని వినియోగదారులందరి నుండి సలహాలు మరియు ఫీడ్ బ్యాక్ లను కూడా నేను ఆహ్వానిస్తున్నాను.

దినేష్ ప్రసాద్ సక్సానీ

డైరెక్టర్.

జాతీయ విద్యా పరిశోధన మరియు శిక్షణ మండలి

జులై 2024
న్యూ ఢిల్లీ

పుస్తకం గురించి

కృతి -1 సృజనాత్మకతను పెంపొందించడం, వివిధ కళారూపాల పట్ల ప్రశంసను పెంపొందించడం మరియు విద్యార్థులలో కళాత్మక నైపుణ్యాలను పెంపొందించడం లక్ష్యంగా, దృశ్య మరియు ప్రదర్శన కళల యొక్క విస్తారమైన మరియు ఉత్తేజకరమైన విశ్వాన్ని అన్వేషించడం మరియు కనుగొనడం ద్వారా మిమ్మల్ని కళా ప్రపంచంలోకి తీసుకువెళ్ళే పాఠ్యపుస్తకం. ఆరవ తరగతి కోసం రూపొందించిన ఈ పుస్తకంలో దృశ్య కళలు, సంగీతం, నృత్యం మరియు నాటకంతో సహా వివిధ కళాత్మక విభాగాలు ఉన్నాయి.

నేషనల్ ఎడ్యుకేషన్ పాలసీ (ఎన్ఈపీ) 2020 స్ఫూర్తి ఆధారంగా, ఆర్ట్స్ ఎడ్యుకేషన్ కోసం నేషనల్ కరిక్యులమ్ ఫ్రేమ్వర్క్ ఫర్ స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్ (ఎన్సిఎఫ్-ఎస్ఈ) 2023 లో నిర్దేశించిన పాఠ్యాంశాల లక్ష్యాలు, సామర్థ్యాలు మరియు అభ్యసన ఫలితాల ఆధారంగా, కృతి -1 వివిధ కళారూపాలలో సృష్టికి సంబంధించిన పుస్తకం. జీవితంలో మరియు మన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచంలో కళ యొక్క పాత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు ప్రశంసించడానికి సహాయపడే అనేక ఆకర్షణీయమైన కార్యకలాపాలు మరియు స్ఫూర్తిదాయక ప్రాజెక్టులను ఇది కలిగి ఉంది. విద్యార్థులు ప్రసిద్ధ కళాకారులు మరియు వారి రచనల గురించి కూడా నేర్చుకుంటారు, వివిధ పద్ధతులు మరియు శైలులను అన్వేషిస్తారు మరియు వారి స్వంతంగా కూడా సృష్టిస్తారు. ప్రతి కార్యాచరణ అభ్యాసకులకు ఒక ప్రత్యేకమైన అనుభవాన్ని ఇస్తుంది!

ఈ పుస్తకంలో ఇచ్చిన కార్యకలాపాలు మరియు సమాచారంతో పాటు, డిజిటల్ రూపంలో ఇవ్వబడిన ఇటువంటి కార్యకలాపాలు మరియు సృజనాత్మక ఆలోచనలు మరెన్నో ఉన్నాయి, ఇవి పాఠ్యపుస్తకం ప్రారంభంలో మరియు ప్రతి అధ్యాయంలో మరియు అవసరం అనిపించిన చోట క్యూఆర్ కోడ్లు స్కాన్ చేయడం ద్వారా యాక్సెస్ చేయవచ్చు. విభిన్న అభిరుచులు, అభిరుచులు కలిగిన వ్యక్తులతో కనెక్ట్ కాగలగడం కళ యొక్క అందం. ప్రతి ఒక్కరూ కళలతో వారి ప్రత్యేకమైన సంబంధాన్ని కనుగొనవచ్చు. మన దేశంలో వారసత్వం, సంస్కృతి, సంప్రదాయాలకు సంబంధించి అన్ని కళారూపాలను ఆచరించిన సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉంది.

"కళలు మానవ సౌందర్య సున్నితత్వానికి సంబంధించినవి. సౌందర్య సున్నితత్వం అనేది అందాన్ని గ్రహించే మన సామర్థ్యాన్ని సూచిస్తుంది, మంచి మరియు అందమైన వాటికి సంబంధించి పరిగణనలోకి తీసుకునే నిర్ణయాలకు రావడం మరియు కళ తయారీ ప్రక్రియలో శుద్ధీకరణ భావన కోసం ప్రయత్నించడం. కళ అనేది భావాలను రేకెత్తించడానికి వ్యక్తీకరణలో మిళితం చేయబడిన అందం, ఆకారం, సౌష్ఠవం, నమూనా మరియు కదలికను అర్థం చేసుకునే వ్యక్తిగత రూపం. కళాత్మక రచన భావనాత్మక మరియు విధానపరమైన జ్ఞానం రెండింటినీ

కవర్ చేస్తుంది మరియు మానవుల 'అంతర్లీన' ఇంద్రియ మరియు భావోద్వేగ అనుభవాలతో వ్యవహరిస్తుంది." (ఎన్ సిఎఫ్-ఎస్ ఇ, పేజీ 294). అందువలన, అభ్యాసకులు వివిధ కళారూపాల ప్రపంచంలో అన్వేషణ యొక్క మొత్తం ప్రక్రియను ఆస్వాదించేలా చూడటం ఈ పుస్తకాన్ని రూపొందించడం వెనుక ఉన్న ప్రధాన ఉద్దేశ్యం. పాఠ్యపుస్తకాన్ని అభివృద్ధి చేసేటప్పుడు పిల్లవాడు కొత్తగా ఏదైనా నేర్చుకోవడం లేదా ప్రయత్నించడం ఒత్తిడిగా మారకూడదనే వాస్తవాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. ప్రతి అభ్యాసకుడు కళారూపంతో తమ సంబంధాన్ని వారి స్వంత మార్గంలో కనుగొంటారు కాబట్టి, ఉపాధ్యాయులు కూడా సమాచారాన్ని బలవంతం చేయకుండా, అభ్యాసకుడికి ఈ కళల ప్రయాణంలో మద్దతు ఇచ్చే కార్యకలాపాలలో చురుకుగా పాల్గొంటే ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.

కృతి -1 పుస్తకం అంతటా నిర్దిష్ట రంగుల ద్వారా ప్రాతినిధ్యం వహించే నాలుగు విభాగాలను కలిగి ఉంది;

పసుపు విజువల్ ఆర్ట్స్ కొరకు

నీలం సంగీతం కొరకు

గులాబీ డాన్స్ అండ్ మూవ్ మెంట్స్ కొరకు

ఊదా థియేటర్ కొరకు

పైన పేర్కొన్న ప్రతి విభాగం ఒక ఆప్టాడకరమైన అనుభవాన్ని సృష్టించడానికి ప్రత్యేకంగా రూపొందించబడింది.

'విజువల్ ఆర్ట్స్' విభాగం విద్యార్థులు వారి ఆలోచనలను మరియు వారి చుట్టూ ఉన్న రోజువారీ అనుభవాలు మరియు పరిశీలనల నుండి భావోద్వేగాలను దృశ్యమానం చేయడం మరియు వ్యక్తీకరించడంలో సాధికారత కల్పించడానికి రూపొందించబడింది. ఈ యూనిట్లోని కార్యకలాపాలు వారికి ద్వి-మితీయ మరియు త్రిమితీయ పద్ధతుల ప్రాథమిక నైపుణ్యాలను పరిచయం చేస్తాయి మరియు దృశ్య కళలలో వివిధ మాధ్యమాలు మరియు విషయాలను అన్వేషిస్తాయి. అన్ని చాప్టర్లలో, విద్యార్థులు గత వందల సంవత్సరాలలో ఉపయోగించిన మెటీరియల్స్, ఉపరిహెడ్లు మరియు టెక్నిక్ ల శ్రేణిని పరిచయం చేస్తారు, అయితే, వాటిని స్వయంగా అన్వేషించడానికి మరియు కనుగొనడానికి చాలా సందర్భాలు మిగిలి ఉన్నాయి.

మొదటి మూడు అధ్యాయాలు వివిధ రకాల డ్రాయింగ్ వ్యాయామాల ద్వారా ప్రతి విద్యార్థి పరిశీలనకు పదును పెట్టడానికి ప్రాముఖ్యత ఇస్తాయి. ఆకర్షణీయమైన కార్యకలాపాల ద్వారా - సహజ రంగులను తయారు చేయడం, కలర్ మిక్సింగ్ మరియు రంగులు మరియు ఛాయలను సృష్టించే పద్ధతులను పరిచయం చేస్తారు. వారి స్వంత ముద్రలు, చిత్రపటాలు, పేపర్ క్రాఫ్ట్ లు మరియు ఫ్లిప్ బుక్ లను సృష్టించడంలో ఇమిడి ఉన్న ప్రక్రియలు ప్రతి విద్యార్థికి అనేక కొత్త విచారణలు మరియు అనుభవాలను రేకెత్తిస్తాయి.

ఈ యూనిట్ లో భారతీయ కళాకారులు మరియు కళా సంప్రదాయాల యొక్క ప్రాథమిక అవగాహన కూడా ఉంది, ఇది పుస్తకంలో పేర్కొన్న ఉదాహరణలకు మించి విస్తరించాలి. విద్యార్థులు

తమ స్వంత ప్రాంతం లేదా రాష్ట్రంలో కనిపించే వివిధ కళా పద్ధతులు, సంప్రదాయాలు మరియు కళాకారుల గురించి అన్వేషించాలి, జరుపుకోవాలి మరియు అధ్యయనం చేయాలి. అటువంటి బహిర్గతం నుండి పొందిన జ్ఞానం వారి సౌందర్య సున్నితత్వాన్ని, సృజనాత్మక ఊహాశక్తిని మరియు వారు చేసే ప్రతి పనిలో వారి విమర్శనాత్మక ఆలోచనా నైపుణ్యాలను పెంచుతుంది.

ఈ విభాగంలో ఈ పాఠ్యపుస్తకంలో 'సంగీతం' జ్ఞానాన్ని అన్వేషించే సంపద ఉంది, ఈ ఆవిష్కరణ ప్రయాణంలో విద్యార్థులకు అనేక భావనలను అనుభవించే అవకాశం కల్పిస్తుంది. కొన్ని అంశాలు సుపరిచితమైనవి మరియు ఓదార్పునిచ్చేవిగా అనిపించినప్పటికీ, కొన్ని ఆలోచనలు పూర్తిగా క్రొత్తవి కావచ్చు.

బహుళ కళారూపాలను ప్రజలు ఆచరిస్తున్న మన దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో విస్తరించి ఉన్న వివిధ రకాల సంగీతం యొక్క నిధితో ప్రతి ఒక్కరినీ ఆకర్షించాలని ఈ పాఠ్యపుస్తకం ఉద్దేశించబడింది. మన జీవితంలో సంగీతానికి చాలా ముఖ్యమైన స్థానం ఉంది. జాతీయ పండుగలు, సామాజిక సమావేశాలు, మతపరమైన పండుగలు లేదా పాడిన పాటలు, వేడుక, పంట లేదా మరే ఇతర సీజన్లో నృత్యం కోసం వాయింపే వాయిద్యాలు అయినా, సంవత్సరం పొడవునా అన్ని వేడుకలలో సంగీతం ఒక భాగం. దైనందిన జీవితంలో ప్రతి ఒక్కరి నమ్మకాలు, ఆచారాలు, ఆచారాలు మొదలైనవాటిని సంగీతం కలుపుతుంది.

పాటలు పాడటం, సంగీతానికి డ్యాన్స్ చేయడం అందరికీ ఇష్టమే. ఈ పాఠ్యపుస్తకం కాకుండా, సంగీతం నేర్చుకునే ఈ ప్రయత్నంలో, తాపాడం, హెడ్డింగ్లు మరియు కమ్యూనిటీ సభ్యులు అద్భుతమైన వనరులు - సంగీత అనుభవాన్ని మరింత శక్తివంతంగా మరియు డైనమిక్ మార్చడానికి. సంగీతం యొక్క సాహిత్యం మరియు లయ, వాయిద్యాల ధ్వని, శారీరక కదలికలు, పాటలతో పాటు హావభావాలు, ప్లే చేయబడిన సంగీతంపై నృత్య దశలు స్థూల మరియు చక్కటి మోటారు కదలికలను పెంచుతాయి. సంగీతం యొక్క ఆనందం విద్యార్థులను ఒత్తిడి లేని వాతావరణానికి నడిపిస్తుంది. జోలపాటలు వినడం, అమ్మమ్మల హమ్మింగ్, పొలంలో పాడే రైతులు, పక్షులు, తేనెటీగల సందడి లేదా కిటికీపై వర్షం కురవడం వంటివి సంగీతం యొక్క ఆత్మ. సంగీతంలో దేశమంతటా చెల్లాచెదురుగా ఉన్న ఆభరణాలను కనుగొనడానికి కలిసి ఈ అన్వేషణ యాత్రను ప్రారంభిద్దాం.

యునిట్ భారతదేశంలోని విభిన్న నృత్యరూపకాలను అభ్యాసకుడికి మరింతగా తెలియజేసేలా 'నృత్యం' రూపొందించబడింది. భారతదేశం యొక్క జానపద నృత్య రూపాల జ్ఞానాన్ని పెంపొందించడానికి, ఈ విభాగం విద్యార్థులకు సాంప్రదాయ రూపాలను పరిచయం చేస్తుంది. చౌ మరియు యక్షగానం. శాస్త్రీయ నృత్యాల ప్రాథమికాంశాలను ప్రయత్నించడానికి మరియు కొన్ని సాంకేతిక పదాలతో పరిచయం పొందడానికి ఈ విభాగం వారిని సున్నితంగా నడిపిస్తుంది. ఈ చాప్టర్లు పెర్ఫార్మెన్స్ లో భావోద్వేగ కంట్రెంట్ ను కూడా పరిచయం చేస్తాయి. నవరస, పిల్లలు తమ భావోద్వేగాలతో సౌకర్యవంతంగా ఉండటానికి మరియు వాటిని

వ్యక్తీకరించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. చేతి సంజ్ఞలను కూడా సంకేత భాషకు భాండాగారంగా మార్చాలనే ఆలోచనతో ప్రవేశపెట్టారు. అంతేకాక, ఇలాంటి లక్షణాలతో నృత్య రూపాలను చిత్రీకరించడం ద్వారా నృత్యం యొక్క లింగ తటస్థతపై యూనిట్ దృష్టి పెడుతుంది. ఇది క్రాస్-కరిక్యులర్ అంశాలను కలిగి ఉంటుంది మరియు వారి స్వంతంగా మరింత సమాచారాన్ని కనుగొనడానికి వారిని ప్రోత్సహిస్తుంది.

'రంగస్థలం' విభాగాన్ని విస్తృత శ్రేణి నాటక విభాగాలను కవర్ చేసేలా నిర్మించారు. ప్రతి అధ్యాయం సృజనాత్మక నైపుణ్యాలను పెంపొందించడం, కళాత్మక వ్యక్తీకరణను పెంచడం మరియు కళల పట్ల ప్రశంసను పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. భావోద్వేగాలను అర్థం చేసుకోవడం మరియు వ్యక్తీకరించడం కళారూపాలకు ప్రాథమికమైనది మాత్రమే కాదు, అభ్యాసకుడిలో సరైన భావోద్వేగ సమతుల్యతను నిర్మించడంలో కూడా కీలకం. ప్రాక్టికల్ యాక్టివిటీలో మేకప్, కాస్ట్యూమ్ డిజైన్, స్టేజ్, స్క్రిప్ట్ రైటింగ్, తోలుబొమ్మలాట వంటి టెక్నికల్ ఎలిమెంట్స్ ను కూడా చాఫ్టర్లు పరిచయం చేస్తాయి.-మూడుప్రతి పిల్లవాడు వారి సామర్థ్యాన్ని అన్వేషించడానికి మరియు వారు రాణించగల ఆసక్తి ఉన్న ప్రాంతాన్ని కనుగొనడానికి వీలు కల్పించే ప్రక్రియ. భారతదేశంలోని సాంప్రదాయ కంపెనీ థియేటర్లపై ఒక అధ్యాయం గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా పని చేసిన విధానంలో పిల్లలను ఆకర్షించడం ఖాయం.

'థియేటర్' విభాగం నాటకరంగానికి చక్కటి దృక్పథాన్ని అందించడానికి రూపొందించబడింది, విద్యార్థులను అన్వేషించడానికి, సృష్టించడానికి మరియు మరింత మెరుగ్గా వ్యక్తీకరించడానికి ప్రోత్సహిస్తుంది. ఆకర్షణీయమైన పాఠాలు మరియు ప్రత్యక్ష కార్యకలాపాల ద్వారా, వారు విలువైన నైపుణ్యాలను మరియు వైవిధ్యమైన నాటక ప్రపంచం పట్ల లోతైన ప్రశంసను పొందడం ఖాయం.

చివరి అధ్యాయం కృతి -1 అన్ని కళారూపాలను దానితో అనుసంధానం చేయడంపై ఉంది పంచత్వాలు ఎ యొక్క థీమ్ గా ఉండటంవిద్యార్థులకు కళారూపాల్లో ఇంటర్ డిసిప్లినరీ విధానంపై అనుభవం కలిగేలా సూచనలు చేశారు. పుస్తకం చివరలో, మూల్యాంకనం అనే విభాగం అన్ని కళారూపాల మూల్యాంకనాన్ని రికార్డ్ చేయడానికి ఒక మూసను అందిస్తుంది, అలాగే నివేదించడానికి ఉపయోగించే ఒక సాధారణ రూబ్రిక్కు అందిస్తుంది.

కళల తరగతి యొక్క నిర్మాణం

తరగతి గదిలో ఎలాంటి ఆటంకాలు లేకుండా ఉంటే పిల్లలు స్వేచ్ఛగా నృత్యం, నాటకం కోసం తిరగడానికి లేదా వారు ఊహించిన విధంగా పెయింటింగ్ వేయడానికి కూర్చునేలా ఉంటే బాగుంటుంది. భౌతిక వాతావరణంలో 'స్వేచ్ఛ మరియు బహిరంగత' అనే ఈ అంశం 'ఆలోచనలో స్వేచ్ఛ మరియు బహిరంగత' అని అనువదిస్తుంది. ఆర్ట్ రూమ్ చక్కగా అమర్చబడి ఉండాలి మరియు సమాచార ప్రదర్శన మెటీరియల్ తో విజువల్ గా సుసంపన్నంగా ఉండాలి.

ఉపాధ్యాయుడు మరియు అభ్యాసకుడి మధ్య అలాగే తోటివారి మధ్య చాలా పరస్పర చర్య ఉండాలి.

క్లాస్ టైం టేబుల్

విద్యాసంవత్సరం మొత్తం నాలుగు కళారూపాలను కలిపి నేర్చుకోవడంలో సమతుల్య పురోగతిని సాధించడానికి, కళలకు వారానికి ఐదు పీరియడ్లను కేటాయించవచ్చు. అవి 40 నిమిషాల వేర్వేరు పీరియడ్లు కావచ్చు లేదా రెండు 40 నిమిషాల పీరియడ్స్ కలిపి బ్లాక్ పీరియడ్స్ కావచ్చు.

జ్యోత్స్నా తివారీ

మెంబర్-కన్వీనర్, సి ఎ జి ఆర్ట్స్,
అకడమిక్ కోఆర్డినేటర్, ప్రొఫెసర్ మరియు హెడ్,
కళలు మరియు సౌందర్యశాస్త్రంలో విద్యా విభాగం
జాతీయ విద్యా పరిశోధన మరియు శిక్షణ మండలి

జాతీయ పాఠ్యాంశాలు మరియు బోధనా-అభ్యాస సామగ్రి కమిటీ (ఎన్ ఎస్ టీ సీ)

1. ఎం.సి.పంత్, ఛాన్సలర్ నెషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ ప్లానింగ్ అండ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (ఎన్ఐఈపీఎ)చైర్ పర్సన్
2. మంజుల్ భార్గవ, ఆచార్య, ప్రిన్సిపాల్ విశ్వవిద్యాలయం (కో-చైర్ పర్సన్)
3. సుధా మూర్తి, ప్రముఖ రచయిత్రి మరియు విద్యావేత్త
4. వివేక్ దేబ్రాయ్, చైర్ పర్సన్, ఆర్థిక సలహా మండలి-ప్రధాన మంత్రి(ఈఎస్-పీఎం)
5. శేఖర్ మండే, మాజీ డీజీ, సిఎస్ఐఆర్, విశిష్ట ప్రొఫెసర్, సావిత్రిబాయి పూలే పూణే విశ్వవిద్యాలయం, పూనే
6. సుజాతా రామాద్రి, ఆచార్య, యూనివర్సిటీ ఆఫ్ బ్రిటిష్ కొలంబియా, కెనడా
7. శంకర్ మహదేవన్, మ్యూజిక్ మాస్ట్రో, ముంబై
8. యు.విమల్ కుమార్, డైరెక్టర్, ప్రకాశ్ పదుకొనే బ్యాడ్మింటన్ అకాడమీ, బెంగళూరు
9. మైఖేల్ డానినో, విజిటింగ్ ప్రొఫెసర్, ఐఐటీ - గాంధీనగర్
10. సురీనా రాజన్, ఐ.ఎ.ఎస్ (రిటైర్డ్), హర్యానా, హెచ్పిఎ మాజీ డీజీ
11. చాము కృష్ణ శాస్త్రి, చైర్ పర్సన్, భారతీయ భాషా సమితి, విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ
12. సంజీవ్ సన్యాల్, సభ్యుడు, ఆర్థిక సలహా మండలి-ప్రధాన మంత్రి (ఈఎస్-పీఎం)
13. ఎం.డి.శ్రీనివాస్, చైర్ పర్సన్, సెంటర్ ఫర్ పాలసీ స్టడీస్, చెన్నై
14. గజానన్ లోధే, హెడ్- ఎన్ఎస్ఐసీ ప్రోగ్రామ్ ఆఫీస్
15. రాబిన్ ఛెత్రి, డైరెక్టర్..ఎస్సీఈఆర్డీ, సిక్కిం
16. ప్రత్యూష కుమార్ మండల్, ప్రొఫెసర్ సామాజిక శాస్త్రంలో విద్యా విభాగం, ఎన్ సి ఈ ఆర్ టీ, న్యూఢిల్లీ
17. దినేష్ కుమార్, ఆచార్య మరియు హెడ్ప్లానింగ్ అండ్ మానిటరింగ్ డివిజన్, ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ, న్యూఢిల్లీ

18. కీర్తి కపూర్, ఆచార్యడిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ఇన్ లాంగ్వేజెస్, ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ, న్యూఢిల్లీ
19. రంజనా అరోరా, ఆచార్య మరియు హెడ్ డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ కరిక్యులమ్ స్టడీస్ అండ్ డెవలప్ మెంట్, ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ, న్యూఢిల్లీ (మెంబర్-కార్యదర్శి)

© NCERT
not to be republished

పాఠ్యపుస్తక అభివృద్ధి బృందం

చైర్ పర్సన్

శంకర్ మహదేవన్, మ్యూజిక్ మాస్ట్రో, ముంబై

సహకారులు

ఆరాధన్ గుప్తా, ఆర్టిస్ట్ మరియు మెంటర్ - నేషనల్ మిషన్ ఫర్ మెంటరింగ్, ఎన్ సి టి ఈ భారత ప్రభుత్వం

బిదిపా హజ్రా, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, మ్యూజిక్, రీజనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, అజ్మీర్ బిందు సుబ్రమణ్యం, సహ వ్యవస్థాపకుడు మరియు సీఈఓ, సుబ్రమణ్యం అకాడమీ ఆఫ్ పెర్ఫార్మింగ్ ఆర్ట్స్ (సాపా), బెంగళూరు

సింధు సాచి, మ్యూజిక్ ఎడ్యుకేటర్, సునాద్, బెంగళూరు

దీపా శ్రీధర్, డైరెక్టర్.., శంకర్ మహదేవన్ అకాడమీ

మధుసూదనన్, పి., అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, ఆర్ట్ ఎడ్యుకేషన్, ఎన్ సి ఈ ఆర్ టీ, న్యూఢిల్లీ

మాళవిక రాజ్ నారాయణ్, విజువల్ ఆర్టిస్ట్ మరియు అధ్యాపకుడు, విజిటింగ్ ఫ్యాకల్టీ- అజీమ్ ప్రేమ్జీ యూనివర్సిటీ, భోపాల్

ప్రియదర్శి ఘోష్, కళాత్మక డైరెక్టర్, ప్రియదర్శిని ఆర్ట్స్, కోల్కతా

రాజశ్రీ ఎస్ ఆర్, మెంబర్- ఎన్ఎస్ఐసీ ప్రోగ్రామ్ ఆఫీస్

శర్పరీ బెనర్జీ, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ఇన్ ఆర్ట్స్ అండ్ ఈస్టటిక్స్, ఎన్ సి ఈ ఆర్ టీ, న్యూఢిల్లీ

సిద్ధి గుప్తా, శాఖ- సృష్టి మణిపాల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆర్ట్, డిజైన్ అండ్ టెక్నాలజీ, బెంగళూరు

శ్రీధర్ రంగనాథన్, సంస్థాపకుడు మరియు సీఈఓ, శంకర్ మహదేవన్ అకాడమీ, బెంగళూరు

సుధాన్వా ఏకే, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, రేవా విశ్వవిద్యాలయం, బెంగళూరు

విదుషి జ్యోతి భట్, భరతనాట్య శిక్షకుడు, పూర్ణపర్వతి, బెంగళూరు

సమీక్షకులు

అనురాగ్ బెహర్, నేషనల్ కరికులం ఫ్రేమ్వర్క్ పర్యవేక్షణ కమిటీ సభ్యుడు
అనుతోష్ దెబ్, టిజిటి, కళలు (రిఫైర్డ్), కేంద్రీయ విద్యాలయం, గౌహతి
గోవింద్రాజు భరద్వాజ, డైరెక్టర్, స్కూల్ ఆఫ్ పెర్ఫార్మింగ్ అండ్ విజువల్ ఆర్ట్స్, ఇగ్నీ,
న్యూఢిల్లీ

మంజుల్ భార్గవ, ఆచార్య మరియు కో-చైర్ పర్సన్, ఎన్ ఎస్ టి సి
రిమీని ఖన్నా, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, కాలేజ్ ఆఫ్ ఆర్ట్స్, ఢిల్లీ యూనివర్సిటీ, న్యూఢిల్లీ

మెంబర్ కోఆర్డినేటర్

జ్యోత్స్నా తివారీ, ఆచార్య మరియు హెడ్డి, పార్ట్నెంట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ఇన్ ఆర్ట్స్ అండ్ ఈస్టటిక్స్,
ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టి, న్యూఢిల్లీ

కృతజ్ఞతలు

నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ రీసెర్చ్ అండ్ ట్రైనింగ్ (ఎన్ సిఇఆర్ టి) ఈ పాఠ్యపుస్తకాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో క్రాస్ కటింగ్ థీమ్ లపై మార్గదర్శకాలకు గౌరవనీయమైన చైర్ పర్సన్ మరియు నేషనల్ కరిక్యులమ్ ఫ్రేమ్ వర్క్స్ పర్యవేక్షక కమిటీ, కరిక్యులర్ ఏరియా గ్రూప్ (సి ఎ జి) చైర్ పర్సన్ మరియు సభ్యుల మార్గదర్శకత్వం మరియు మద్దతును గుర్తించింది.

ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టి సీనియర్ అధ్యాపకులు సునీతి సన్యాల్ మద్దతును ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టి గుర్తించింది. ఆచార్య మరియు హెడ్ డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ ఎలమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్; ఇండ్రాణి భాదురి, ఆచార్య మరియు హెడ్ ఎడ్యుకేషనల్ సర్వే డివిజన్; వినయ్ సింగ్, ఆచార్య మరియు హెడ్ ప్రత్యేక అవసరాలున్న గ్రూపుల విద్యాశాఖ; మరియు మిల్లీ రాయ్, ఆచార్య మరియు హెడ్ ఈ పాఠ్యపుస్తకంలో జెండర్ ఇంటిగ్రేషన్, ఇన్ క్లూజన్, అసెస్ మెంట్ వంటి క్రాస్ కటింగ్ థీమ్ లను సమీక్షించడానికి డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ జెండర్ స్టడీస్.

రాతపూర్వక మెటీరియల్, ఇలస్ట్రేషన్స్, ఛాయాచిత్రాలు మరియు ఆడియో-వీడియో మెటీరియల్ రూపంలో తమ వనరులను ఉపయోగించుకోవడానికి అనుమతించినందుకు ఈ క్రింది వ్యక్తులు మరియు సంస్థలకు మేము కృతజ్ఞులము - సంగీత నాటక అకాడమీ; కళా ఉత్సవ్ ఆర్కైవ్స్, ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టి; సెంటర్ ఫర్ కల్చరల్ రిసోర్సెస్ అండ్ ట్రైనింగ్; ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ కల్చరల్ రిలేషన్స్; బెంగళూరుకు చెందిన సంస్థలు - వ్యోమా ఆర్ట్ స్పేస్ మరియు స్టూడియో థియేటర్, అభినయ తరంగా నాటక పాలే, సుబ్రమణ్యం అకాడమీ ఆఫ్ పెర్ఫార్మింగ్ ఆర్ట్స్ (సాపా), శంకర్ మహదేవన్ మ్యూజిక్ అకాడమీ; సునాద్; సురభి థియేటర్, హైదరాబాద్; నేషనల్ గ్యాలరీ ఆఫ్ మోడ్రన్ ఆర్ట్, న్యూఢిల్లీ; నేషనల్ క్రాఫ్ట్స్ మ్యూజియం మరియు హస్తకళా అకాడమీ; అజీమ్ ప్రేమ్ జీ ఫౌండేషన్; చిల్డ్రన్స్ లిటిల్ థియేటర్, కోల్కతా; ఏక్ తారా; ది మెట్రోపాలిటన్ మ్యూజియం ఆఫ్ ఆర్ట్ (ద్వి క్రాస్నీ బ్రౌన్ కలెక్షన్ ఆఫ్ మ్యూజికల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్), న్యూయార్క్; 'తిరిగి స్కూలుకుడిల్లి స్ట్రీట్ ఆర్ట్ ద్వారా భారతదేశంలో యూరోపియన్ యూనియన్ డెలిగేషన్ యొక్క ప్రాజెక్ట్ 2023-24; ఇండియన్ మ్యూజిక్ ఎక్స్ పీరియన్స్, బెంగళూరు; శ్రీధర్ రంగనాథన్, CEO మరియు సహ వ్యవస్థాపకుడు, శంకర్ మహదేవన్ అకాడమీ; వాణీ హెమీస్; సాపాకు చెందిన అనూప చల్లప్ప, క్షితిజ్ కళ్యాణ్; అలోకా కనుంగ్; అర్పితా వెంకటేష్; సంజనా ఘోష్; దేబంజలి బందోపాధ్యాయ; అనుపమ హస్కెరే (పద్మశ్రీ అవార్డు గ్రహీత); మెటల్ పప్పెట్ థియేటర్, బెంగళూరు; మరియు శతాబ్ది ఆర్.గణేష్ (ప్రసిద్ధ స్కాలర్).

సుబ్రమణ్యం అకాడమీ ఆఫ్ పెర్ఫార్మింగ్ ఆర్ట్స్ సహ వ్యవస్థాపకుడు, వయోలిన్

విద్వాంసుడు, స్వరకర్త, విద్యావేత్త అంబి సుబ్రమణ్యం కృషిని ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ అభినందించింది. జయంతి కుమరేష్, వీణ విద్వాంసురాలు, పరిశోధకురాలు మరియు విద్యావేత్త; విదుషి తారా కిని, సలహాదారు శంకర్ మహదేవన్ అకాడమీ, కరిక్యులమ్ డెవలప్మెంట్, మ్యూజిక్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ కమ్యూనికేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ హెరిటేజ్ నిపుణుడు; శివాంగి పురోహిత్, డాన్స్ టీచర్, కేంద్రీయ విద్యాలయం, సెక్టార్ 2, ఆర్.కె.పురం, న్యూఢిల్లీ. విద్యార్థుల రచనలను, ఫనిచేస్తున్న విద్యార్థుల ఫోటోలను ఉపయోగించుకోవడానికి అనుమతి ఇచ్చినందుకు న్యూ ఢిల్లీలోని బారాఖంభ రోడ్డులోని మోడర్న్ స్కూల్ ప్రిన్సిపాల్ కు మేము కృతజ్ఞహెడ్లు తెలియజేస్తున్నాము.

ఇల్మా నాసిర్ కృషిని కౌన్సిల్ గుర్తించింది. సంపాదకుడు (కాంట్రాక్ట్), ప్రచురణ ఈ పాఠ్యపుస్తకం ఎడిటింగ్ కోసం డివిజన్, ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ. పవన్ కుమార్ బరియార్ కృషి, కృషి, ఇన్ఫార్మిగా డిటిపి సెల్ మరియు పూనమ్, DTP ఆపరేటర్ (కాంట్రాక్ట్), పబ్లికేషన్ డివిజన్, ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ ఈ డాక్యుమెంటుకు తుది రూపం ఇవ్వడం అభినందనీయం. ఆస్తా శర్మకు కౌన్సిల్ కృతజ్ఞహెడ్లు తెలిపింది. ఎడిటోరియల్ అసిస్టెంట్ (కాంట్రాక్ట్); ఎల్.గుయిసే, సోమివోన్ ఎ. శిషాక్ మరియు ఆదిబా తస్నీమ్, రుజువు పాఠకులు (కాంట్రాక్ట్), పబ్లికేషన్ డివిజన్, ఎన్ సీ ఈ ఆర్ టీ.

భరత రజయంగం

భగం IV A (అధికరణం 51 A)

మౌలిక కర్తవ్యాలు

వరతీ భరత పెరుడి కర్తవ్యం:

- (a) రజయంగననిగరవించడం, దని ఆదర్శలను మరియు సంస్థలను, జతీయ పతకనని, జతీయ గీతననిగరవించడం.
- (b) నవతంతరీయ సమరనికి వరరణనిచ్చిన మహానత ఆదర్శలను వటించడం.
- (c) భరతదేశం సర్వభమత్వనని, ఐక్యతను, అఖండతను కవడి, పరీకషించడం.
- (d) దేశనని రక్షించడం, అవసరమైనవపుడు జతీయ నవ చేయడం.
- (e) మత, భష, వరంతీయ లేద వభగల మధ్య భేదలను అధిగమించి భరత వరజలందరిలో సెహార్దనని, సమాజిక ఐక్యతను వరీతసహించడం; మహాళగరవనని దిబ్బతీనే ఆచరలను విడనడడం.
- (f) మన సమవళిత సంస్కృతివిశిష్టమైన వరసత్వనని రక్షించడం మరియు గరవించడం.
- (g) అరణ్యాలు, సరనసులు, నదులు, వన్యవరణాలు సహ సహజ పరిసరలను సంరక్షించడం, మరుగుపరచడం మరియు జీవరశులవై దయ చూవించడం.
- (h) శనత్రీయ దృక్పథం, మనవత్వం, జిజ్ఞాసను మరియు సంస్కరణ నఫూరతీనే పంపిందించడం.
- (i) వరజ ఆనతులను రక్షించడం మరియు హింసను విడనడడం.
- (j) జతీ (దేశ వరజలు) కృషి మరియు సధనం ఉన్త న్ధయిలను నిరంతరం అందుకెనుట్లుగ వయన్ధీ మరియు సమివటి కరయరంగమున్సిటిలో శరీవ్టత్త వటుపడుట
- (k) తల్లిదండ్రులు లేద సంరక్షకులు తమ వల్లల (6-14 సంవత్సరల వయస్సు గల) విద్యకేసం అవకశలు కల్పించడం._____

గమనిక: 51 A మౌలిక కర్తవ్యాలను 42వ రజయంగ సవరణ (1976) ద్వారా చేరారు (జనవరి 3, 1977 నుంచి అమల్లోకి వచ్చింది).

* (k) రజయంగ (86వ సవరణ) చట్టం, 2002 ద్వారా చేరబడింది (1 ఏప్రిల్ 2010 నుండి అమలులోకి వచ్చింది).

ప్రియమైన విద్యార్థులకు

మీరు వినోదం మరియు కార్యకలాపాలతో కూడిన ఆరవ తరగతికి కళల పాఠ్యపుస్తకం 'కృతి -1 ను పట్టుకుంటున్నారు. కృతి -1 లేదా సృష్టి కోసం ఒక కోరిక మీ అందరిలో ఉంది మరియు మీ ప్రారంభ జీవితంలో ఈ సంవత్సరాల్లో మీరు సృజనాత్మకంగా ఉన్నారు, ఇప్పుడు మీరు మీ పాఠశాల విద్యలో మరొక దశలోకి ప్రవేశిస్తున్నారు, ఇక్కడ అన్వేషించడానికి మరియు ప్రయోగాలు చేయడానికి ఇంకా చాలా ఉన్నాయి. ఈ పుస్తకం మీ పరిసరాలు, పర్యావరణం, ప్రజలు మరియు సమాజం పట్ల మిమ్మల్ని మరింత సున్నితంగా చేస్తుంది.

మీరు మునుపటి తరగతులలో అనుభవించినట్లుగా, అనేక కళారూపాలు ఉన్నాయి మరియు మీరు ఎల్లప్పుడూ ఆనందించారు - చేయడం లేదా చూడటం లేదా వినడం లేదా నృత్యం చేయడం, వాయిద్యాలు వాయించడం, రాయడం, గీయడం, పెయింటింగ్ చేయడం, మట్టి, కాగితంతో నమూనాలను తయారు చేయడం మరియు పాడటం, అనుకరించడం, నాటకం, యానిమేషన్ మొదలైనవి. మీ దైనందిన జీవితంలో, పాఠశాలలో, ఇంట్లో లేదా ప్రయాణంలో మీరు వారిని ప్రేమిస్తారు. మనుషులు ఎలా పనిచేస్తారు, వివిధ సీజన్లలో ప్రకృతితో జరిగే మార్పులు, జంతువులు శబ్దాలు చేయడం, పక్షులు ఎగరడం, ఆకులు తుప్పు పట్టడం, పువ్వులు చాలా రంగులు మరియు ఆకృతులను కలిగి ఉండటం, తేనెటీగలు సందడి, రంగురంగుల సీతాకోకచిలుకలు తోటలో తిరుగుతుండటం, మీ ఇంట్లో రోజువారీ పనులు నిర్వహించడం, రైళ్లు చక్కర్లు కొట్టడం, విమానాలు ఎగరడం వంటి అనేక విషయాలను మీరు గమనిస్తారు. ఇవి మనల్ని మనం సృష్టించడానికి మరియు వ్యక్తీకరించడానికి ప్రేరేపించే ఆకర్షణీయమైన దృగ్విషయాలు. అవి మనల్ని ఆశ్చర్యపరుస్తాయి - ఎలా, ఎందుకు, ఎప్పుడు మరియు ఏమిటి!

భారత దేశం వేల సంవత్సరాల మానవ నాగరికత మరియు పరిణామానికి సాక్ష్యంగా ఉంది. కళ మన చుట్టూ ఉంటుంది మరియు మనం సృష్టిస్తున్నా లేదా అనుభవిస్తున్నా ఆనందాన్ని ఇస్తుంది మరియు అదే సమయంలో జీవితాలను అందంగా చేస్తుంది. మీ అందరిలో ఒక కళాకారుడు ఉంటాడు, అతను బయటకు వచ్చి ఏదైనా సృష్టించాలనే ఆత్రుతతో ఉంటాడు. సృజనాత్మకంగా ఉండటానికి, ఒక కళాకృతిని రూపొందించడానికి, కదలికలు చేయడానికి, మీరు మంచి పరిశీలకుడిగా ఉండాలి, మంచి ఊహాశక్తి మరియు విజువలైజేషన్ కలిగి ఉండాలి.

కృతి -1 సరదా మరియు ఆనందంతో నిండిన నాలుగు కళారూపాలను కలిగి ఉంది, దీని ద్వారా మీరు ఈ కళా రూపాలను అన్వేషిస్తారు మరియు నేర్చుకుంటారు - మీ స్నేహితులు, ఉపాధ్యాయులు మరియు కుటుంబంతో ప్రతిరోజూ కొత్తదాన్ని సృష్టించండి.

మీరు ఆర్ట్ క్లాస్ ప్రారంభించడానికి ముందు ప్రార్థన

సాధారణంగా కళాకారులు తమ ప్రదర్శనలను ప్రారంభించే ముందు దీనిని పఠిస్తారు. ప్రతి కళా తరగతిని ప్రారంభించడానికి ముందు మీరు దీనిని చర్యతో గట్టిగా పఠించవచ్చు -

आङ्गिकं भुवनं यस्य वाचिकं सर्वं वाङ्मयम्।
आहार्यं चन्द्र तारादि तम् वन्दे सात्त्विकं शिवम्॥॥.
అంగీకం భువనం యస్య
వాచికం సర్వ వాన్మయం.
ఆహార్యం చంద్ర తారది
తం వందే సాత్వికం శివమ్..

అర్థం

భౌతిక శరీరం ఎక్కడ విశ్వమో,
వాక్కు లేదా పాట అనేది అన్ని ధ్వనుల సారాంశం,
అలంకరణ అంటే చంద్రుడు, నక్షత్రాలు.
ఆ మహాన్నత దైవత్వానికి శిరస్సు వంచి నమస్కరిస్తున్నాను.

ఇది మీరు నేర్చుకుంటున్న నాలుగు కళారూపాలను ఏకతాటిపైకి తెస్తుంది -

అంగిక: కదలిక, చర్య మరియు వ్యక్తీకరణతో శారీరక పనితీరు.

వాచిక: మాట, మాటలు, పాటలు, సాహిత్యం.

ఆహారీయా: దుస్తులు, ఆభరణాలు, శిల్పం మరియు చిత్రలేఖనం.

సాత్విక: కళాకారుడికి మరియు ప్రేక్షకులకు లోతైన భావోద్వేగ ఆధ్యాత్మిక అనుభవం.
నందికేశ్వరుడు సంస్కృతంలో వ్రాసిన శ్లోకానికి ఇది ఒక ఉదాహరణ. యాక్టింగ్ మిర్రర్ సుమారు వెయ్యి సంవత్సరాల క్రితం.. క్యూఆర్ కోడ్ స్కాన్ చేయడం ద్వారా కూడా వీడియోలను చూడవచ్చు.

ముందుమాట.....	iii
పుస్తకం గురించి.....	v
ప్రియమైన విద్యార్థులకు	xvii

విజువల్ ఆర్ట్స్

1. వస్తువులు మరియు నిశ్చల జీవితం.....	3
2. విలక్షణ చిత్రాన్ని మార్చడం.....	10
3. వ్యక్తులను చిత్రించడం.....	20
4. పేపర్ క్రాఫ్ట్.....	25
5. ముద్రలకు ముద్రలు.....	29

సంగీతం

6. సంగీతం మరియు మీ భావోద్వేగాలు.....	36
7. సంగీత వాయిద్యాలు.....	47
8. భారతీయ సంగీతంలో తాల్ లేదా తాళం మరియు రాగ లేదా రాగం.....	53
9. వైవిధ్యం యొక్క మెలోడీలు.....	61
10. పాటల రచన.....	70
11. సంగీతం మరియు సమాజం.....	74

నృత్యం

12. చలనంలో నా శరీరం.....	79
13. డాన్స్ తో అడ్డంకులను బద్దలు కొట్టారు.....	91
14. కదలికలో సామరస్యం	97
15. మన దేశపు నృత్యాలు.....	104

నాటకశాల

16. భావోద్వేగాలు ఆవిష్కృతమయ్యాయి!.....	114
17. మనం డిజైన్ చేద్దాం.....	127
18. నాటక రంగంలో.....	141
19. నీడలు మరియు తీగల కథలు - తోలుబొమ్మలాట.....	145
20. గ్రాండ్ ఫినాలే.....	154
21. అన్ని కళారూపాల ఏకీకరణ.....	157
22. మూల్యాంకనం	161